

Практики розвитку ідентичності та соціальної згуртованості спільнот в Україні:

досвід співпраці з європейськими партнерами

Анна Валенса

кандидат філософських наук

докторантка НПУ ім.Драгоманова

25 травня 2020

Анна Валенса

сфери діяльності та співпраця

- фасилітація
- фасилітація діалогів
- тренінги та програми розвитку для дорослих
- медіація
- online-курс з навчання держслужбовців діалогам та фасилітації
- **Координатор проєктів ОБСЄ** в Україні
- Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (**GIZ**) GmbH
- **UNDP** (Програма Розвитку ООН)
- **mediatEUr** (european forum for international mediation and dialogue)
- **DVV International** (Deutscher Volkshochschulverband e.V.)

Рівні формування ідентичності

- Індивідуальний
- Сімейний
- «Ближнє» коло (групи, спільноти)
- Регіон, країна
- Світ

Принципи Європейської співпраці, відчутні в роботі експерта

1. Готовність ділитися досвідом і уважно слухати - одночасно!
«Давати і брати»
2. Людиноцентричність і гнучкість: «Слухати і чути»
3. Співпраця на Європейському і світовому рівні (ОБСЄ, ПРООН) «Зв'язок і взаємопідтримка»
4. Послідовність «Крок за кроком»
5. Системність «Усі частини цілого - разом» і мережевість
6. Масштабність (потенціал місцевих експертів, регіональні проєкти, співпраця з державними органами та ін. країнами)
7. Увага та повага до ідентичності та її проявів - мови, традицій, символів, індивідуальних особливостей

ОБСЕ, ПРООН та Діалоги в Україні

2014
знайомство з
практиками в
Югославії,
Північній
Ірландії, Грузії
та інших
Європейських
країнах

Конференція «Інструменти діалогу як засіб подолання кризових явищ: міжнародний досвід та перспективи застосування в Україні»

**10-12
грудня
2014 року**

м. Одеса

Сеанс «одночасної гри» європейських та українських експертів Діалоговий Форум ОБСЄ 10-12 грудня 2014 року, м. Одеса

Розвиток та підтримка спільноти фасилітаторів Діалогів в Україні

- ініціація (щорічні форуми з 2014)
- розвиток (підтримка внутрішнього діалогу в спільноті, щорічний ретрит)
- менеджмент (проєктів на регіональному та національному рівнях)
- постійне покращення якості проєктів
- зростання «разом»

Інтеграція переселенців: вироблення концепції державної інформаційної політики

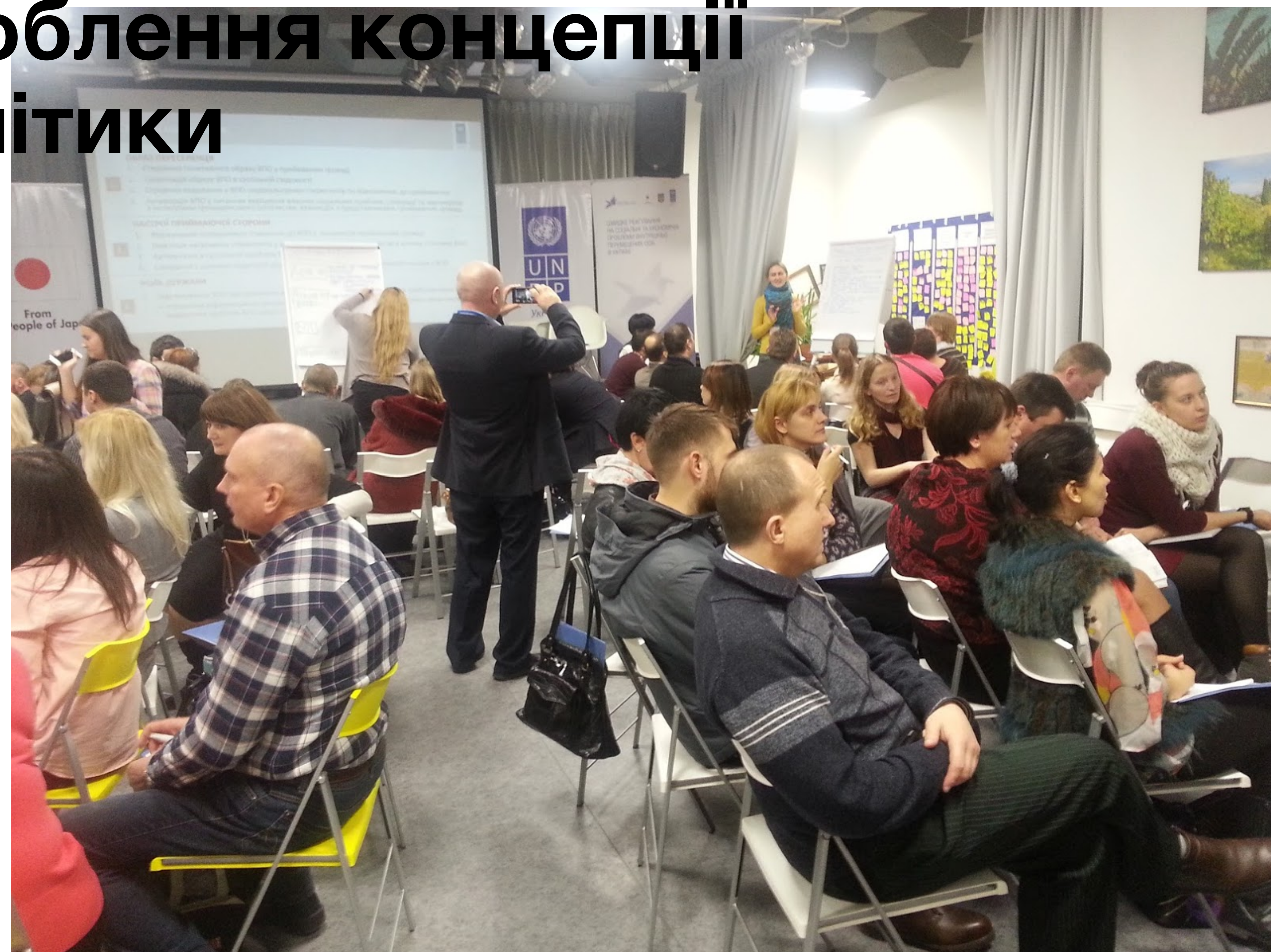
1ша громадська консультація (25/11/2015)

- Формат «Стратегія стейкхолдерів»
- Більше 100 учасників у 2х подіях
- Результат: напрацювання структури концепції державної інформаційної політики та ключових меседжів

Інтеграція переселенців: вироблення концепції державної інформаційної політики

2-га громадська консультація (23/12/2015)

Анна Валенса 25 травня 2020

From
the People of Japan

UN
DP

Україна

«Пліч-о-пліч: зміцнення соціальної згуртованості у місцевих громадах»

4 денний тренінг в рамках проекту ПРООН
«Швидке реагування на соціальні та економічні проблеми внутрішньо переміщених осіб в Україні»
18-21 листопада 2015 року

Дерево Довіри

Проект за результатами тренінгу

Формати: мовні та мистецькі діалогові практики

23 січня 2016

Анна Валєнса 25 травня 2020

Стратегічна сесія спільноти активістів міста Мелітополь

- Візія розвитку спільноти
- Цінності
- Принципи співпраці

**Формати: Швидні діалоги
Стратегії стейкхолдерів**

Діалог місцевої громади Дніпровського району м.Києва 13 лютого 2016

Дорослі і діти - паралельний діалог

Діалог в громаді 13 лютого 2016

Теми учасників:

- активність і пасивність в громадах
- як спонукати комунікувати людей в спільнотах?
- відповідальність за власне життя
- посрадянська агресивність через страх бідності...

ТЕМИ 13.02.16.
ДЛЯ
ДИАЛОГОВ

Андрей: КАКИМ ОБРАЗОМ ПОБУДИТЬ КОМУНІЦІУВАТИ МОДЕЛІ В СООБЩЕСТВАХ?
КИЄВЛЯН

Олександр:
- активність та відповідальність громадян за власне життя
- пост. радянська агресивність через бідність або страх бідності

Наталья: КАК "УКРОТИТЬ" (БЕЖИТЬ) С ЭМОЦИЯМИ В ДИАЛОГЕ?

Ирина: ЛЕНЬ/активність членовеская... (интернет-активность еса)
КАК стимулировать офф-лайн активность граждан? киевнем...

Анна Валенса 25 травня 2020

Зміцнення соціальної згуртованості й діалогу між ВПО та приймаючою громадою Київської області

Авторський формат «Стратегія стейкхолдерів»

From
the People of Japan

Простір
Гідності

27 лютого 2016

Зміцнення соціальної згуртованості й діалогу між ВПО та приймаючою громадою Київської області

Стейкхолдери:

- сім'ї ВПО
- сім'ї та місцеві спільноти приймаючих громад
- відповідальні державні інституції
- донори

Тренінг з ненасильницького спілкування Мелітополь

16-17 березня 2016 року

Форум 5 років Діалогу і 25 років Медіації в Укараїні (4-6 грудня 2019)

Усвідомлення шляху і смислу

Анна Валенса 25 травня 2020

Принципи та стандарти Діалогу

http://ipcg.org.ua/upload/resursi/IMIP-dialogue--Standards-24_03_18.pdf

Фасилітований діалог як процес трансформації та вирішення конфліктів – це спеціально підготовлений груповий процес, який відбувається за допомогою ведучого – фасилітатора - та має на меті покращення розуміння/стосунків між учасниками, а також може бути спрямований на прийняття рішень щодо спільних дій або вирішення конфлікту у спосіб, що передбачає рівну можливість учасників зустрічі висловлювати власні думки.

1. Добровільність участі
2. Самовизначення учасників
3. Інклюзивність
4. Ключова роль фасилітатора
5. Конфіденційність процесу
6. Роль організаторів
7. Усвідомленість та відповідальність організаторів та фасилітаторів
8. Особливість комунікації учасників в процесі діалогу
9. Рівні можливості висловитися
10. Відносний баланс сил
11. Системність та структурованість діалогових процесів

Цикл тренінгів «Інструменти діалогу у виробленні ефективних рішень на рівні громади» (3 дні)

+ Менторська програма для місцевих активістів,
які використовують Діалоги системно

Краматорськ
Миколаїв
Одеса
Київ

Для організації ДІАЛОГУ в спільноті

- 1. Визначити зацікавлені сторони**
- 2. Контактувати з ними про їх потреби - болі, бажання, сподівання, інтереси, цінності**
- 3. Визначити проблему(и) або суперечності в ситуації**
- 4. Знайти спеціаліста з проведення Діалогів**
- 5. Обговорити ситуацію (проблему, умови) і визначити**
  - ймовірну мету Діалогу (порозуміння, відкрите обговорення проблеми, зниження конфліктності, тощо)**
  - особливості усіх ЦА, які зацікавлені у Діалозі**
  - склад учасників (представники спільнот, груп, команд, окремі громадяни, експерти)**
  - організаційні питання: місце, час проведення, тощо**

Для організації ДІАЛОГУ в спільноті (2)

- 6.** Узгодити з ведучим Діалогу формат проведення події
- 7.** Залучити учасників
- 8.** Підготувати простір для проведення Діалогу (зручність, тиша, доступність)
- 9.** Бути присутнім в ході події
- 10.** Зафіксувати результати: емоційні, смислові, рішення, пропозиції, відповідальні особи, вразливі сторони, тощо
- 11.** Зробити результати доступними для спільнот(и): опублікувати у ЗМІ, передати лідерам думок або посадовим особам матеріал, який стосується їх сфери повноважень, сприяти подальшому розвитку публічного дискурсу

Як ефективно спланувати та провести діалог (2018)

Модуль 1 «Про діалог»

1. Про діалог
2. Діалог і конфлікт
3. Діалог і миротворчість
4. Культура діалогу

Модуль 3 «Про ведучого діалогу»

1. Розвиток навичок та здібностей, особистість ведучого діалогу
2. Комунікативні навички ведучого діалогу
3. Основи управління процесом

Модуль 2 «Менеджмент діалогу»

1. Потреба у діалозі
2. Дійові особи та функціональні ролі в діалозі
3. Дизайн, етапи діалогу
4. Організація діалогу або менеджмент діалогового процесу
5. Результати діалогу та управління очікуваннями

Навички медіації та діалогу для потреб публічної служби (2020)

- **Поняття Діалогу на публічній службі**
- **Навички проведення нарад**
- **Фасилітація як підхід до роботи з групами**
- **Діалогові методи вирішення конфліктів**
- **...**

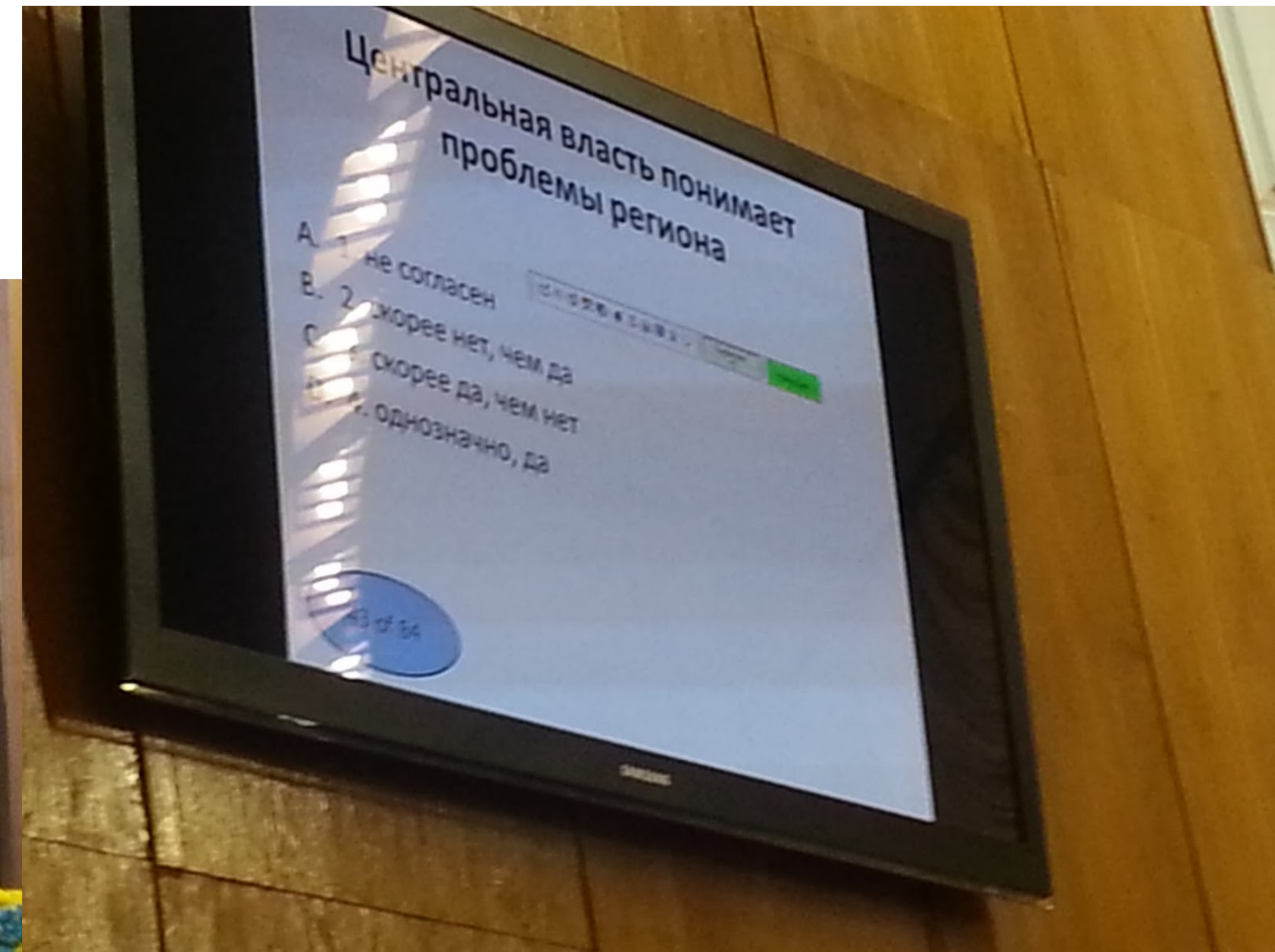
Організації, які практикують фасилітацію, діалоги, ненасильницьке спілкування та медіацію

Східноукраїнський діалог «Острів» Маріуполь

м. Маріуполь, Донецька область

Фасилітація обговорення спільноти підприємців та державних органів Донецької області за участі бізнес-омбудсмена Альгірдаса Шемети

23 березня 2016

Ініціативність людей з інвалідністю: вимога часу - потреба суспільства

Формат: Open Space (Відкритий Простір)

21 жовтня 2016 року

vhs

DVV International

Education for Everyone. Worldwide.
Lifelong.

ІНІЦІАТИВНІСТЬ
 ЛЮДЕЙ
 З ІНВАЛІДНІСТЮ
 ВИМОГА ЧАСУ -
 ПОТРЕБА СУСПІЛЬСТВА

① 12-45 - 14-15
 ІНКЛЮЗИВНІСТЬ
 ДОСКОТРСЬКУ ІНТЕР
 ДОСТУПНОСТІ

② 12-45 - 14-15
 ІНІЦІАТИВНІСТЬ
 ЛЮДЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ
 ПІД АРХІТЕКТУРОЮ
 ДОСТУПНОСТІ
 АДАПТ МІСЬКІ

③ 12-45 - 14-15
 СОЗДА
 ТРАТРА Д
 ІНТЕР С
 ВАЛІДНОСТІ

④ 12-45 - 14-15
 ОБЧАННЯ ЛЮДЕЙ
 З ІНВАЛІДНІСТЮ У
 Університеті Ш
 ВІКУ
 ІЗВУЧЕННЯ ПРЕДМІТІВ
 ТРАНС

⑤ 12-45 - 14-15
 ЯК ПІДГОТУВАТИ
 СУСПІЛЬСТВО/ГРОМАДУ
 МЕНТОРІВ ДО ПРИБЛ
 ІНІЦІАТИВ
 МОЖЛИВІ

⑥ 12-45 - 14-15
 ТРАНСПОРТ
 ЕГО ДОСТУПНОСТІ
 ЛЮДЕЙ С
 ВАЛІДНОС
 ІЗВІТМИ ІНВОЛЮЦІЯМИ

① 15-00 - 16-30
 КОМПЛЕКСНА
 РОБОТА
 (ВЗАЄМОД
 РІЗНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ)

② 15-00 - 16-30
 СПОРТ МАЙДАН
 МІШКИ
 ТУ + ТУАЛ

③ 15-00 - 16-30
 СОЗДАНИЕ
 СОЦІАЛ
 ПРЕДПРИЯТІВ
 ІНТЕР
 РАМ
 ІНТЕР

③ 15-00 - 16-30
 ГРАНІДАТКА
 БРАЗОБАН
 ЛІЗ ЛІЦ

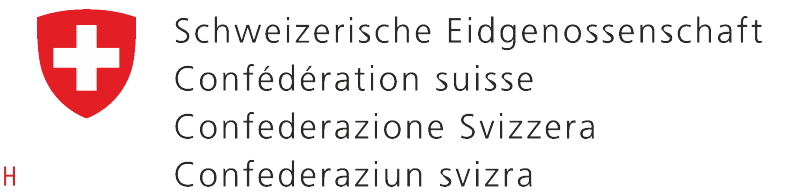
④ 15-00 - 16-30
 МЕДИЦИН
 ОБСЛУГОВУВАННЯ
 ТАКІС
 ОБСЛУГОВУВАННЯ
 ПОЛУЧ. НЕОБХОДИМИХ
 ПРЕПАРАТІВ

Доступність для людей з інвалідністю місця проведення події

Мелітопольський Педагогічний Університет

Інтегрований розвиток міст GIZ

<https://www.giz.de/en/worldwide/82827.html>

Досвід створення **Концепцій Інтегрованого розвитку міст**, місія яких - допомогти містам стати більш цілісними, людяними та придатними для життя через встановлення і розвиток зв'язків між усіма стейкхолдерами - жителями, бізнесом, менеджментом міста, іншими регіонами та державою, міжнародними донорами та інвесторами

Замовник:

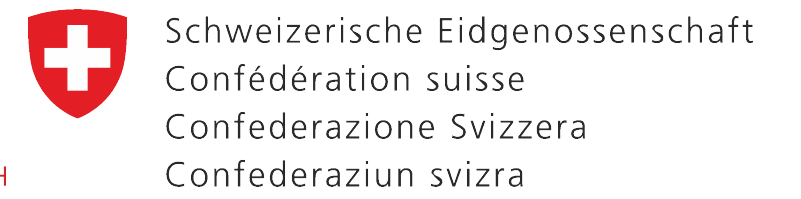
- Федеральне міністерство економічного співробітництва та розвитку (BMZ),
- Державний секретаріат Швейцарії з економічних питань (SECO)

Країна: Україна

Політичний партнер: Міністерство розвитку громад та територій України

Міста: (1) Вінниця, Житомир, Полтава, Подільський р-н Києва
(2) Львів, Чернівці, Мелітополь, Харків,

Інтегрований розвиток міст GIZ

Підхід:

- якісне навчання представників ОМС та місцевих НУО
- інтеграція місцевих спільнот
- спільне створення концепції Інтегрованого розвитку
- партисипація як підхід до вивчення потреб і вирішення задач
- опора на консультації та підтримку європейських фахівців
- оптимізація міського управління
- планування інфраструктурних проєктів

Умови впровадження принципів інтегрованого міського розвитку покращилися відповідно до Лейпцизької хартії сталого європейського міста та Порядку денного ООН у галузі сталого розвитку на період до 2030 року. Міста планують свій розвиток на довгострокову перспективу, з урахуванням принципів сталості та з увагою до потреб громадян. Умови життя в цих містах покращилися.

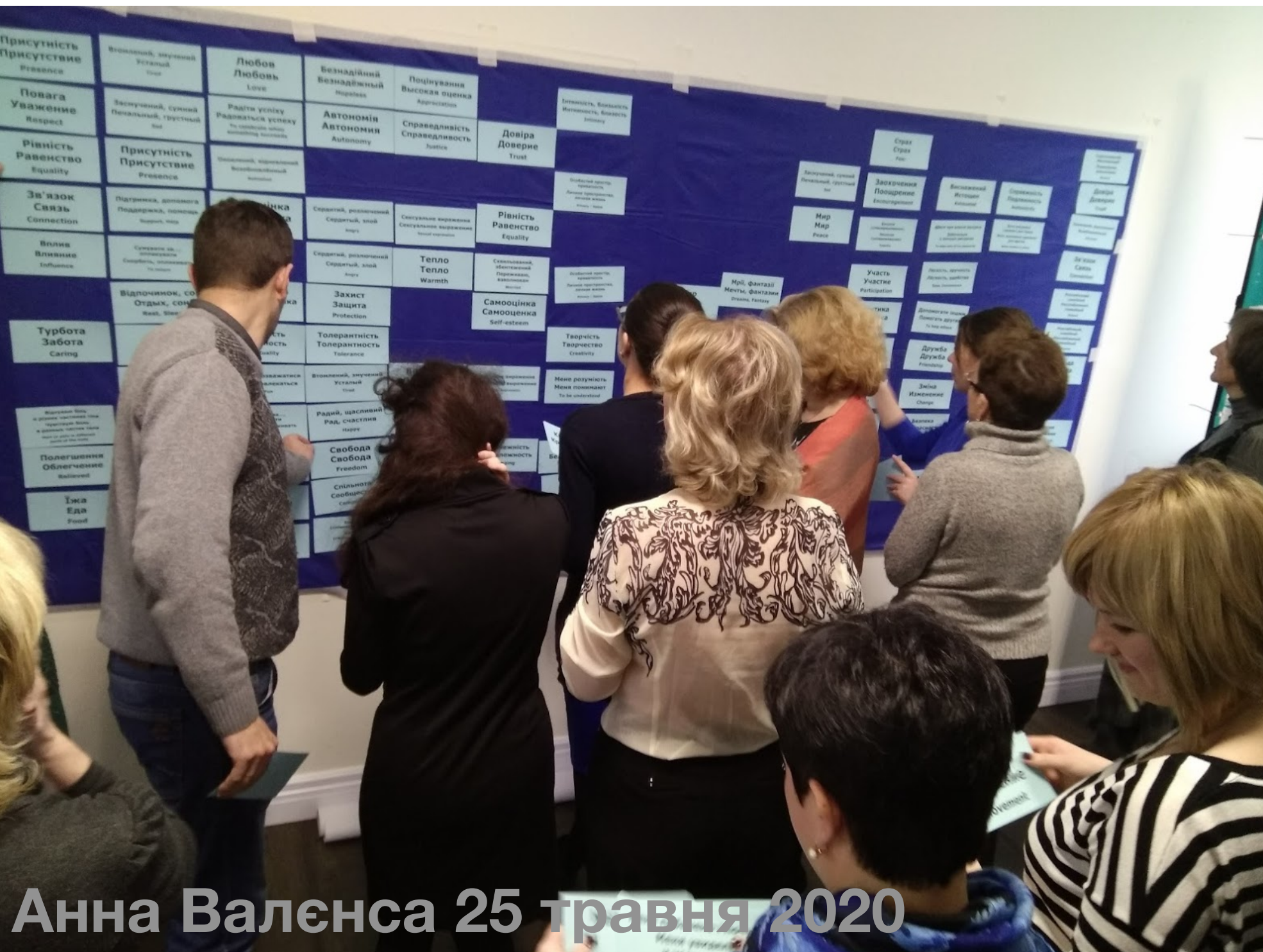
Вінниця, Інтегрований розвиток міст, GIZ

Тренінг «Діалоги, ненасильницьке спілкування та медіація: інструменти вирішення конфліктів» (2017)

Житомир «Інтегрований розвиток міст» GIZ Тренінг «Фасилітація як інструмент залучення в громадах» (2017)

ПРОБЛЕМИ

- звички людей = смітити, КОМАТИ, ХАМИТИ, КРАСТИ
- "ЯК ПРОЖИТИ?" - першочергові проблеми одягти, нагодувати... ВИЖИВАННЯ, БАЗОВІ
- Відсутність прихильності до громади ідентичності жителів міста
- БРАКУЄ інформації про стратегію міста
- люди (не) цікавляться історією міста
- недостатня пролонція міста
- ТРАНСПОРТ - некомфортний, старі МАШИНИ (інфраструктура) - недріть, недоступність транспорту. ЗАСОБІВ СПОЛУЧЕННЯ ОКОЛИЦІ НЕ ДОБІ.
- немає де ЗАРОБИТИ ГРОШІ

ПОТРЕБИ

- люди (не) цікавляться історією міста
- недостатня пролонція міста
- дисбаланс між пропозиціями на ринку праці та потребами людей
- відсутність порозуміння між групами

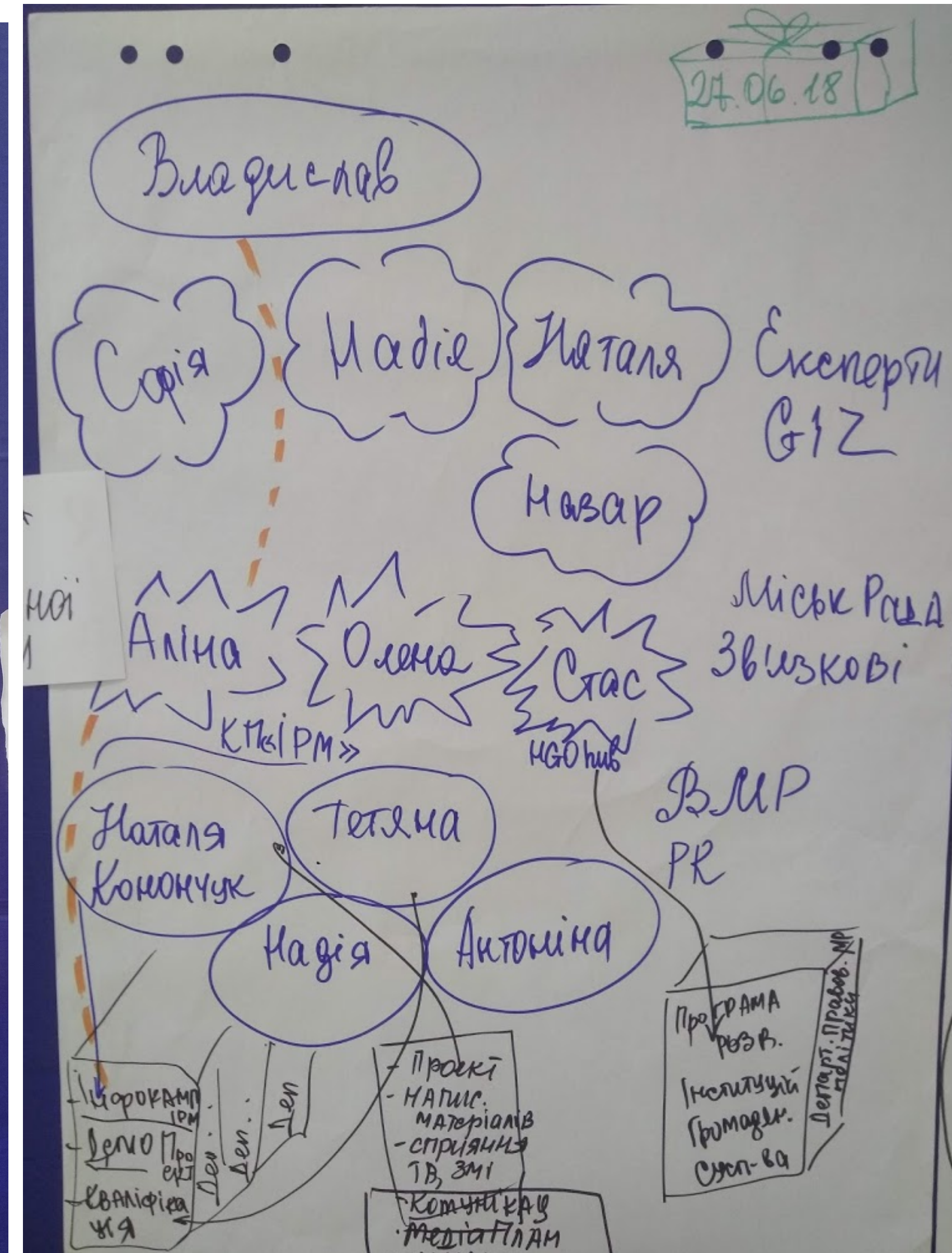
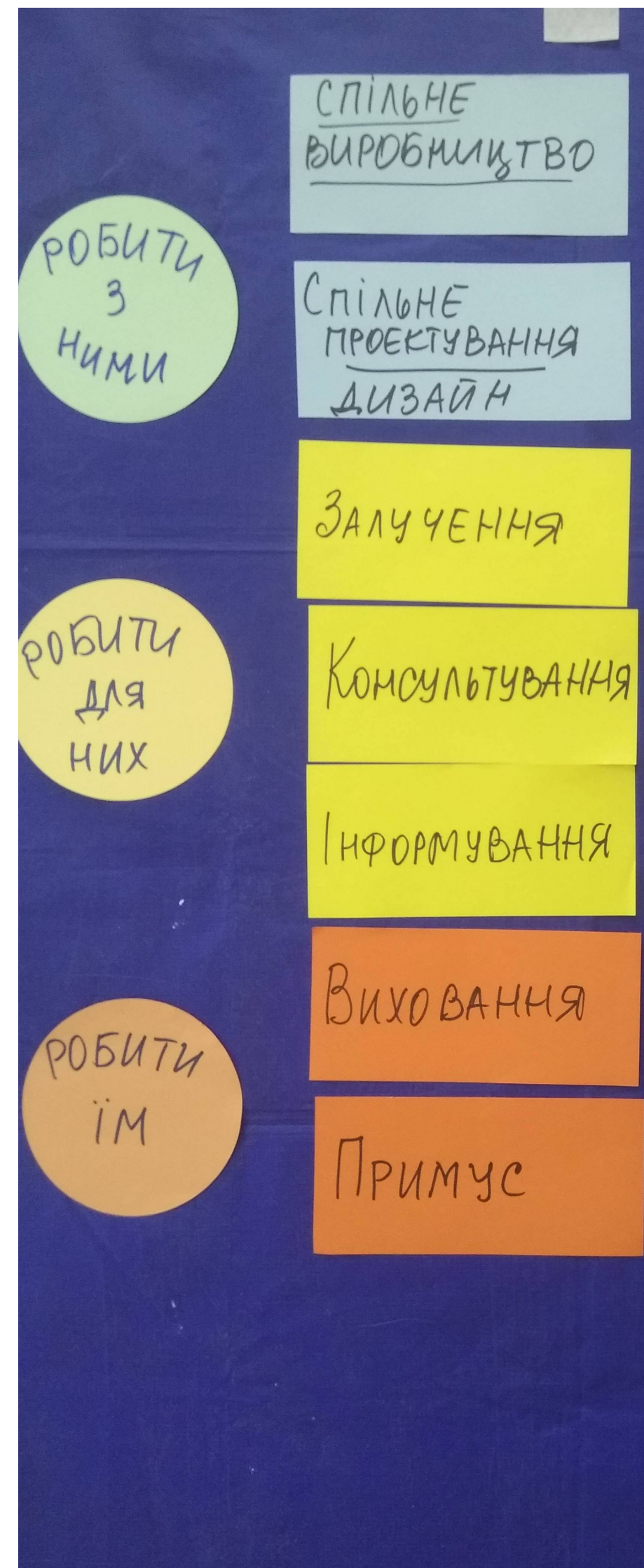

Вінниця, Інтегрований розвиток міст, GIZ Тренінг «Фасилітація як інструмент залучення в громадах» (2017)

Фасилітація робочої групи по створенню Концепції Інтегрованого розвитку міста Вінниця

- Аналіз складностей
- Взаємозв'язок смислу Концепції та місцевих особливостей її ралізації
- Вплив стереотипів та інших перешкод на хід завершення процесу формулювання Концепції Інтегрованого розвитку міста Вінниця
- Прийняття рішень
- План дій

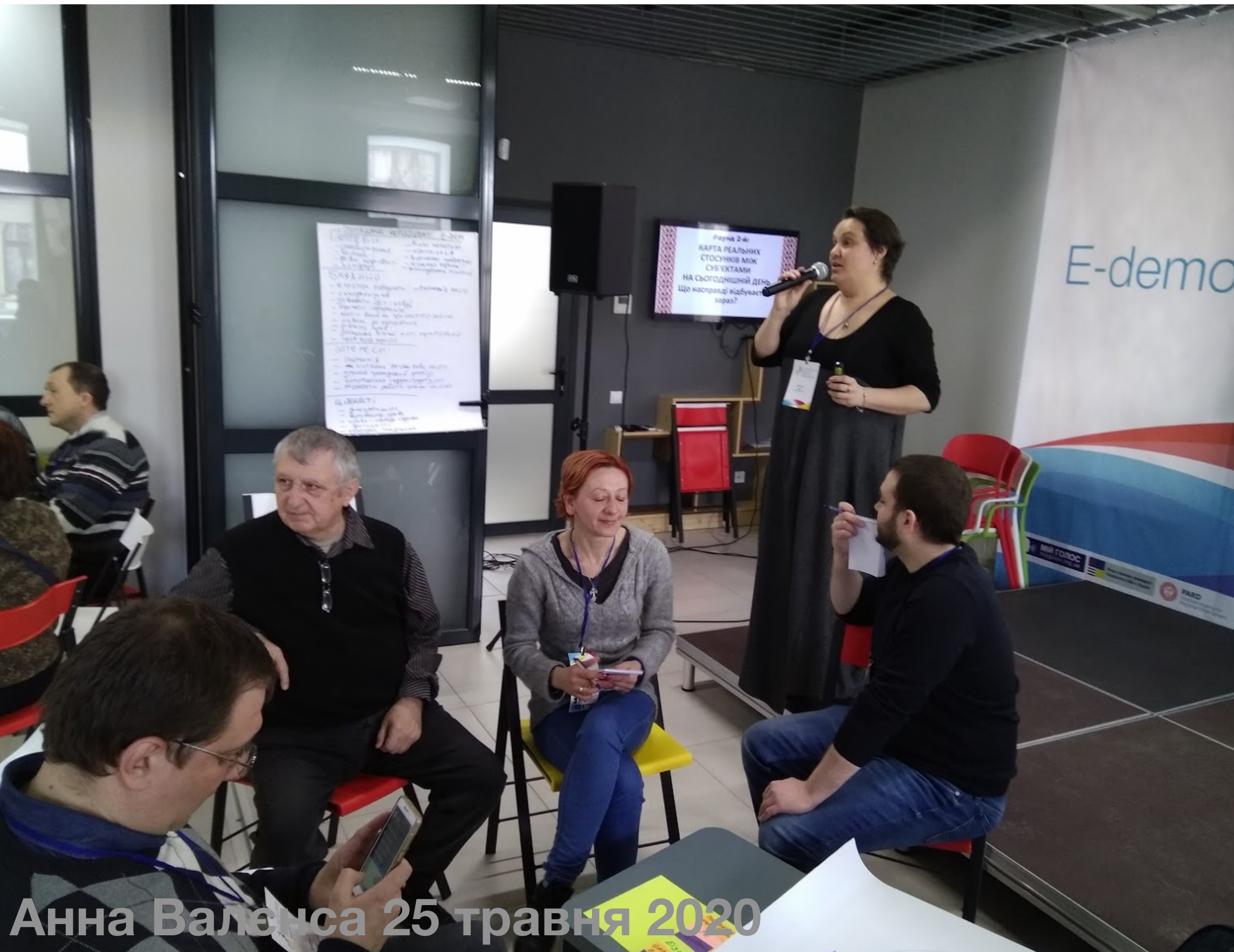

Спільнота розвитку Електронної Демократії в Україні

Фасилітація групової роботи «Створення шляхів розвитку електронної демократії в Україні»

Місце проведення: Вінниця,
Громадський Хаб

Вінниця, Інтегрований розвиток міст, GIZ

Тренінг «Партисипація як підхід Концепції Інтегрованого розвитку м.Вінниця» (2018)

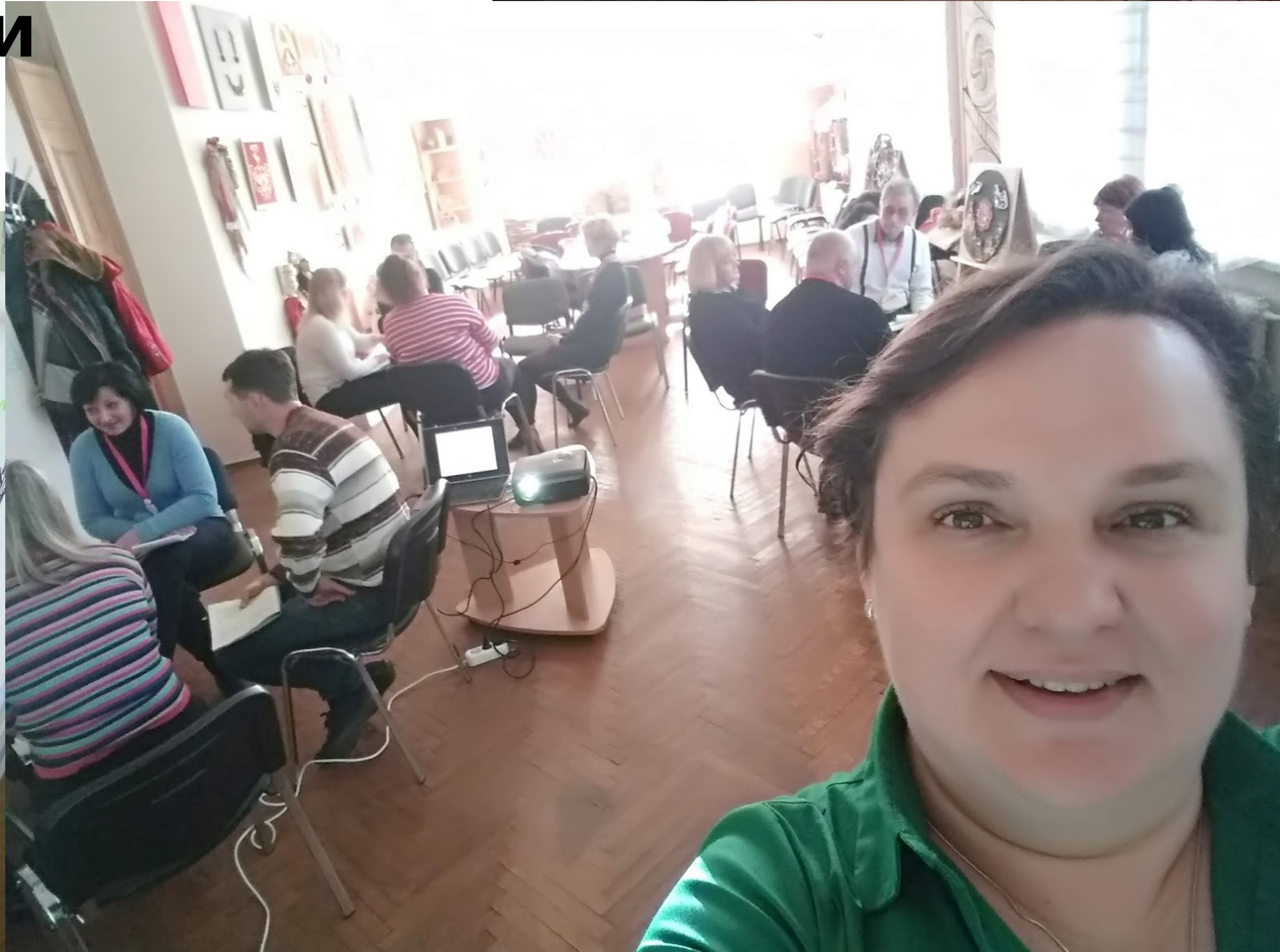
Київ, Інтегрований Розвиток міст, GIZ

Тренінг «Ефективна ділова комунікація. Імідж ділової людини. Вирішення конфліктів»
для працівників районної ради Подільського р-ну
(2019)

Київ, Інтегрований Розвиток міст, GIZ

Тренінг «Ефективна ділова
комунікація. Імідж ділової людини.
Вирішення конфліктів» (2) для
працівників районної ради
Подільського р-ну (2019)

Спільноти та інституції

ОБСЕ

Організація з безпеки та співробітництва в Європі
Координатор проєктів ОБСЕ в Україні

співпраця з
німеччиною
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

giz

Deutsche Gesellschaft
für Internationale
Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

vhs
DVV International

Education for Everyone. Worldwide.
Lifelong.

- Громади учасники проєктів програми Підтримки Діалогів Координатора проєктів ОБСЕ в Україні, 2014 - 2020
- Спільноти внутрішньо переміщених осіб (ВПО) і приймаючі громади в Україні, Міністерство Інформаційної Політики України (**ПРООН**, "Інтеграція переселенців: вироблення концепції державної інформаційної політики", що відбулась завдяки UNDP та Уряду Японії в межах програми «**Сильніші разом: зміцнення діалогу і соціальної згуртованості в місцевих громадах**» 2015-2016)
- Спільнота практиків Діалогів в Україні - «Платформа підтримки діалогів в Україні» **ПРООН, ОБСЕ та mediatEUr** (European forum for international mediation and dialogue)
- Муніципалітети та громади міст Вінниця, Житомир, Полтава, Київ (Подільський р-н) (**GIZ, «Інтегрований розвиток міст», «Муніципальні партнерства з Україною»** за підтримки сервісної служби «Міста в Єдиному Світі» / Engagement Global 2017-2020)
- Спільноти та неурядові організації в Україні, що займаються освітою дорослих за підтримки **DVV International** - Інститут міжнародного співробітництва Німецької асоціації народних університетів (DVV або Deutscher Volkshochschulverband e.V.), представляє інтереси 900 народних університетів Німеччини (Volkshochschule) та їх регіональних асоціацій, як найбільших постачальників додаткової освіти в Німеччині.

**Європейська співпраця дає
унікальну можливість вести
Діалог на високому
ціннісному рівні:**

- системно
- якісно і професійно
- з використанням кращого
європейського довіду
- глибоко - з розумінням
місцевих потреб

**Ідентичність
спільноти -
результат
постійного
ціннісного Діалогу**

**Соціальна згуртованість
спільноти - один з
ключових показників
формування ідентичності**

